

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 14 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se napoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Românii din America.

Sibiu, 20 Noembrie n.

Suntem în principiu în contra mergerii oamenilor noștri la America, pentru a-și afla acolo o patrie mai bună și un traiu mai liniștit, din motivul, că de brațe destoinice tot mai are trebuință și patria noastră, unde terenul de muncă e încă deschis pe-seama tuturor celor ce vreau și pot se munească, dar și fiindcă e foarte adevărată vorba bătrânească: „Fie pânea cât de rea, acestea, față de ceice din anumite motive au fost siliți să nu ne primească sfatul, dat la toate ocaziunile, ci s'au dus se munească și se agonisească în o prea îndepărtată parte a lumii, de care ne desparte merele simpatii și urmărim cu mult interes activitatea ce o desvoltă în marea de streini, pentru a se conserva și acolo, unde sunt, ca buni Români și ca buni creștini.

Cuvinte de deosebită laudă avem apoi mai ales la adresa acelora, cari în lupta grea ce au se o poarte pentru croirea unei situații mai bune, nu-și uită nici de cei de acasă, ci din prisosințele lor trimit câte ceva pentru vre-o biserică, pentru vre-o școală, pentru vre-o instituțiune culturală românească dela noi, avizate toate la sprajinul nostru buni și cu inimi curate. Nu odată, ci de ne-numărateori, am publicat și noi dări de seamă și mulțămite publice despre însemnate colecte de bani, făcute de credincioșii noștri din America, pentru cei din patria lor veche.

Durere însă, că nu totdeauna bunele intențiuni și bunele făptuiri ale credincioșilor noștri din America au atins scopul avut în vedere, pentru că nu totdeauna au trimis sau ajuns la locul destinațiunii, din motivul, că nu toate mâinile prin cari au trecut au fost mâni curate. Dar

în privința aceasta așteptăm acum o însemnată îndreptare spre bine dela institutul de bani din Sibiu „Albina”, care cu începerea anului ce vine va deschide o sucursală în America, oferind oamenilor noștri din America garanța cea mai desăvârșită, că banii pe cari îi vor încredința ei spre chivernisire, ori spre trimitere la cei de acasă, nu vor mai fi bani perduți.

Așa se spune, că în America banii se câștigă ușor, fiindcă munca prestată se plătește bine. Oamenii noștri, dedați la un traiu din cale afară de simplu, modest, nepretențios, pot deci se pună o însemnată parte din câștigul lor la o parte, pentru zilele negre, iar din aceste prisosințe pot să rupă câte o părțică și pentru cei de acasă, pentru acoperirea trebuințelor lor culturale și de altă natură. Aceea ce ar fi de dorit e numai, ca această contribuție benevolă, la acoperirea trebuințelor noastre, a celor de acasă, să se facă în mod mai rațional, mai sistematic, și să nu fie lăsat fiecare în voia lui, se dea numai când vrea și pentru ce el vrea.

În privința aceasta a făcut unul dintre emigranții noștri din America, domnul *G. Raica*, o propunere foarte sănătoasă într-o foaie de acolo, anume, că fiecare Român trecut în America să se oblige la o anumită *dare națională*, se dea adică pe fiecare lună de es. câte 5 cenți, cam 25 bani, pentru fondul gazetarilor români, întemeiat de *Dr. Ioan Mihu* și administrat în Orăștia, pentru că din dobânzele fondului să se poată ajutama gazetarii români când sunt întemnițați pentru exprimarea convingerilor lor, și să se poată acoperi cheltuelile constituționale, la alegerea de deputați dietali, în cererile ele de deputați dietali.

Ideea e bună, și bucurie mare ne face, că putem constata existența unor sentimente atât de nobile și

de curate naționale în inima unui Român, care-și trăește zilele în mijlocul oamenilor dedați să trăiască numai pentru ei. Realizarea ideii ne-ar aduce într-o adevăr, nouă, celor de acasă, mari foloase, pentru că mulți de ai noștri se află resfirați prin America și dela mulți mult s'ar putea aduna. Nu suntem însă de o părere cu propunerea în privința scopului pentru care ar fi de întrebuințat contribuțiile adunate dela emigranții noștri din America. Astăzi poporul român dela noi mai are și alte trebuințe, tot așa de mari și tot așa de însemnate ca acelea la cari s'a gândit dl. Raica, ba necesități chiar cu mult mai arzătoare, cum e de es. *susținerea și pe mai departe a școalelor sale confesionale*, aduse în mare primejdie prin noua lege școlară. O dare națională, pusă pe toate sufletele românești din America, în scopul salvării școalelor românești, și încassată și administrată în mod conștientios, ar fi o faptă deci din cele mai frumoase și bune, ce ar putea să fie sevârșite în zilele de astăzi.

Însă pentru realizarea acestei idei și pentru executarea ei în mod exact, se cere o bună organizație a tuturor oamenilor noștri aflați în America, cam la felul, cum cetim că au fost organizații Sașilor și Nemții de acolo, tot în scopul de-a ajutama cu bani școalele lor de acasă și de a promova cultura lor națională. Numai așa s'ar putea încassa cotizațiile dela toți!..

După cunoștințele pe cari le avem, oamenii noștri din America au mai multe societăți, întemeiate pentru anumite scopuri, mai ales pentru ajutama membrilor lor, în caz de nefericire. Aceste societăți, după informațiile ce le avem, cam șasezeci la număr, cu sediul în diferite orașe ale Americii, ar trebui deci unite într-o *centrală*, unde să fie concentrată întreaga conducere, și de unde să fie puse în executare toate ideile bune, cu ajuto-

riul societăților, cari ar rămânea și mai departe în ființă.

Natural, că în fruntea centralei ar trebui să fie pus un om de cea mai desăvârșită încredere, cu destulă pricepere pentru a-și implini chemarea, dar și cu destul tact și înțelepciune, pentru a putea întruni întreaga încredere a oamenilor noștri din America. Il să cei din America? Să-l caute și să-l încredințeze cu conducerea lor!.. Iar dacă nu-l au, ceară-l de aici, din centru, și credem că li se va trimite. Ori poate că și fără a mai aștepta cererea lor, s'ar putea trimite un bărbat potrivit, fie da, fie preot, poate chiar protopop, de aici, din centru, pentru a face organizarea credincioșilor noștri din întreaga America, pentru a-i închiega într'un corp mare, puternic, folositor lor, dar folositor și celor de acasă, din patria veche, și pentru a-i îndemna la împlinirea datorințelor lor față de cei de acasă, cărora le prinde bine ori ce ajutor primit dela frații lor îndepărtați. Dacă nu ne înșelăm, așa s'a făcut și organizarea Sașilor din America: s'a trimis acolo de aici unul dintre cei mai buni preoți ai Sașilor, (cu pregătiri academice, fost profesor la seminar), care i-a luminat, deșteptat și îndemnat să formeze uniunea culturală pe care o au astăzi. Dăm deci ideea, ca cei în drept să mediteze asupra ei și eventual să o și realizeze.

Din parlament. În urma armoștii lui legat între guvern și opoziția din parlament, să lucreze cu mult spor în dietă. Discuția generală asupra bugetului anului viitor a fost terminată în patru ședințe, și s'au votat pe articole și bugetele mai mărunt: al ministrului de pe lângă Măreșterea Sa, și al ministrului croat. Astăzi se începe discuția pe articole asupra bugetului ministrului de interne. La acest buget va vorbi și deputatul naționalist român *Dr. Alexandru Vaida-Voevod*, iar la bugetul ministrului de agro. va vorbi *Dr. Ștefan C. Pop* și la bugetul ministrului de culte și instruțiune publică *Dr. Teodor Mihali*.

FOIȘOARĂ.

Legății și inchișitorii papilor din Roma, trimiși în Ungaria și Transilvania,

de *Dr. A. Marienescu.*

(Urmare.)

Tot la 1444 papa Eugeniu IV. scrie: „Celor mai iubiți fi ai mei în Cristos, regilor și celor mai iubite fice ale mele în Cristos, reginelor, venerabililor frați arhiepiscopi etc. și tuturor locuitorilor Moldovei, Valahiei, Bulgariei și Raxiei (Sârbiei)”, că a numit pe Fabian, vicarul minorităților din Bosnia și pe succesorii săi, ca inchișitori perpetui în contra credinței eretice din țările aceste, și pe regi și pe toți îi invită, ca pe inchișitori să-i primească cu toată onoarea și să le dea mână de ajutor, ca s'au poată întoarce poporul la unitate cu biserica Romei. (Hurm. I. 2 p. 711).

La anul 1446 papa Eugeniu IV. înștiințează pe toți credincioșii, că în Moldova există o sectă număroasă de Husiți, cari cu dogmele lor au infectat și o parte oarecare din locuitorii Ungariei, din această cauză pontificele numește pe Fabian de Bachia, vicarul călugărilor minorități din Bosnia și pe succesorii săi, ca *inchișitori perpetui* în contra ereticilor din Moldova, din Țara românească, din Blachia, de peste Dunăre, din Sărbia, din Serbia, din Slavonia. (Hurm. I. 2 p. 723). Blachia în text se numește Bollachia.

16. Ioan de Capistran inchișitor.

La 1455 papa Calist III. trimite pe călugărul minorit Ioan Capistran de inchișitor în contra ereticilor din Ungaria (Frater Ioannes de Capistran, haereticae proventus generalis inquisitor). Inchișitorul primește în confraternitatea călugărilor minorități pe nobilul român, Iacob de Macieș din Banat și pe soția sa Ana în semn de mulțămite și recompensă pentru ajutoarele ce dănsii le-au dat ordinului minorit. S'a dat în Bebeș, comitatul Severinului, (Hurm. vol. p. 2, pag. 57).

La 1457 papa Calist III. invită pe preoții tuturor bisericilor grecești, ca în serviciul divin al liturgiei, numele pontificelui roman să se amintească și să se roage pentru bunăstarea bisericii catolice, de oarece în conciliul din Florența biserica grecească s'a unit cu biserica romană, de asemenea în timpul liturgiei să reciteze simbolul credinței după ritul bisericii Romei (Hurm. I. 2 p. 711).

17. Inchișitorul Iacob de Marchia a doua oară.

La 1457 papa Calist III. trimite pe călugărul minorit Iacob de Marchia, ca inchișitor asupra ereticilor din Ungaria și din Bohemia și-l autorizează, ca pe eretici să-i încarcereze și pedepsească și dacă vor depune jurământul că se lapădă de erezie, să-i absolveze de păcate. (Hurm. II. p. 2 pag. 86).

Pe atunci în Ungaria solul papei era Ioan Cardinalul dela Sanctus Angelus. La 1457 papa îi scrie și astuia, că papa Eugeniu IV. în contra ereticilor îi invită pe solul apostolic din Ungaria, ca să dea mână de ajutor lui Iacob de Marchia, ca să poată extermina pe eretici, și „să ai grijă ca fratelui Iacob cel mai iubit fiu al nostru în Cristos regele Ungariei și alți principii și prelați, în toate să-i dea favorurile oportune”. (Hurm. v. II. partea 2, p. 86).

La anul 1474 papa Sixtus IV. dă iertare de păcate tuturor acelora, cari vor ajuta să se termine biserica Sfintei Ecioare din Brașov, oraș însemnat, situat la marginea Țării românească și în care oraș locuiesc o mulțime de Români armeni, bulgari și greci. (Hurm. II. p. 2, pag. 229) vezi sub punctul 11 obiectul din urmă. Oraș (Brașovul) situat la granițele creștinătății și în aretele necredincioșilor țării Valahiei.

18. Mathia Corvin regele Ungariei și papa Sixtus IV.

La 1476 regele Mathia Ungariei avea în Roma pe Ștefan Jakeyta ca ambasador al Ungariei și papa îl numește orator (vorbitor) lui Mathia Corvinul. Oratorul în numele regelui se plânge papei, că în părțile Ungariei de către Sărbia (adecă în Banat) există mai mulți locuitori de rital grecesc, cari sunt persecutați și molestați etc.

(Va urma.)

Din România.

Sesiunea Sfântului Sinod.

Sfântul Sinod al României și-a ținut Vineri ultima ședință, cu care sesiunea ordinară de toamnă a fost încheiată. Ședințele Sfântului Sinod au fost prezidate și conduse de I. P. S. Sa Mitropolitul Pimen al Moldovei. Dintre hotărârile Sfântului Sinod, luate în sesiunea de acum, amintim următoarele:

S'a dat ascultare rugării înaintate din partea Albanezilor aflați în București, ca să li se dea o biserică în care preotul lor să poată oficia în Dumineci și serbători în limba albaneză, și spre scopul acesta a fost destinată biserica numită „Dintr'o zi”, din București. Dispoziția e numai provizorie, până la terminarea bisericii pe care și-o ridică Albanezii în București.

S'a respins cererea preoților Păunescu și Vasilescu, căterisii pentru atacurile îndreptate în contra fostului Mitropolit-Primat Atanasie, pe motivul, că sentința eroită nu se mai poate schimba.

S'a discutat protestul fostului Episcop al Romanului, *Safirin*, în contra hotărârii Sfântului Sinod, prin care a fost destituit din post, și s'a hotărât cu unanimitate respingerea protestului, pe motivul, că hotărârea adusă în contra Episcopului *Safirin* a fost expresiunea unanimă a Sfântului Sinod, deci canonică, asupra căreia nu se mai poate reveni. Sfântul Sinod numai atunci ar putea intra din nou în discuție asupra acestei chestiuni, dacă ar fi fost vre-o abținere dela votare, ori vre-un vot dat contra hotărârii aduse.

S'a hotărât să se tipărească în multe mii de exemplare cărți mici de rugăciune, cari se fie puse în vânzare cu prețuri foarte mici.

S'a discutat în fine un proiect, după care ar fi să se modifice legea sinodală în părțile ei necanonice. Proiectul a fost votat și va fi înaintat guvernului, care prin rostul domnului ministru de culte C. C. Arion a declarat, că va modifica părțile legii sinodale, declarate de necanonice din partea Sfântului Sinod.

Intr-o consfătuire intimă membrii Sfântului Sinod au oăzut de acord, să recomande pentru demnitatea de Mitropolit-Primat al țării pe P. S. Sa, Episcopul *Gherasim Timuș* al Argeșului, iar în locul său, ca episcop, pe Arhiepiscopul *Meletie Constantin*, și de Episcop al Roman pe Arhiepiscopul *Calist Botoșăneanu*.

Sub întreaga durată a sesiunii a dominat cea mai perfectă bună înțelegere între membrii Sfântului Sinod.

Dela conferențele învățătoresți.

Tractul Ungurașului.

Jimborul mare la 4 Noembrie n.

Indemnă și de astă dată de un motiv al datorinței, am luat pesna în mână, ca să vedă obștea românească, ce și cum lucră învățătorii din un tract situat în partea nordică a Ardealului.

Ni s'a imputat în timpul din urmă din mai multe părți, că învățătorimea noastră nu ar fi la culmea chemării. Cei ce și-au formulat astfel de păreri despre învățătorimea noastră nu își dau seamă de împrejurările grele, între cari și cu cari se luptă azi învățătorimea, și așteaptă prea mult dela ea.

Dar viitorul apropiat va dovedi, că învățătorimea și-a împlinit chemarea cu sfințenie și că obștea românească are să-i fie mult recunoscătoare pentru munca ce o depune pe altarul culturii românești. Și acum să revin la obiectul ce mă preocupă, să vedem cum a decurs conferința din tractul Ungurașului.

Pe ziua de 14/27 Oct. a. c. a fost convocată conferința învățătorescă în parohia Căbeșului-român, unde după serviciul divin, — la care au luat parte aproape toți învățătorii din tract, în frunte cu comisarul Consistorial, Prea On. Domn *Pavel Roșca*, protopresbiter, — s'a discutat la orele 10 a. m. în școala conf. rom. prin dl. comisar, cu un discurs frumos, în care s'a arătat rolul cel mare al creșterii bune religioase în școlile noastre populare.

D-nul comisar roagă apoi conferința ca să se constituie, alegându-și un președinte, doi notari și doi bărbați de încredere. De președinte se alege I. George, de notari V. Nossă și P. Bura, iar de bărbați de încredere I. Tereș și P. Ferghete.

Cetindu-se apelul nominal, se constată că prezenți sunt 17 învățători, iar absenți 4. Dintre cei absenți și-au înaintat souzele doi înși.

La ordinea zilei se pune cetirea lucrării „Studiarea materialului din religie

pentru cl. I^a prin V. Nossă. La discuția ce s'a ținut în jurul acestui obiect, iau parte: I. Tereș, I. Ungurașan, G. Păușan și P. Bura, susținând marea însemnătate a poveștii față de istorioarele morale, iar P. Ferghete și catehetul G. Mureșan sprijinesc espunerile disertantului, care preferă istorioarele morale față de poveștile, cărora nu le dă așa mare importanță. În urmă după constatările președintelui se hotărăște, ca învățătorul să se acomodeze după împrejurări.

Se citește lucrarea „Studiarea materialului din religie pentru cl. II^a” prin G. Bodea. La discuția iau parte P. Ferghete, I. Tereș, P. Bura, I. Ungurașan și V. Nossă și susțin în genere toți, că e prea mult material pentru cl. II, și că e greu să se poată propune amănunțit în puținele ore de religie. Tot aci s'a exprimat dorința, ca religia să se ia din mâna învățătorilor și să se dea preoților. Contra acestei dorințe vorbește comisarul consistorial și catehetul G. Mureșan, în urma cărora conferința abstea dela dorința exprimată, iar lucrarea se ia la cunoștință.

Se citește lucrarea „Studiarea materialului din religie pentru cl. III^a” prin G. Lazar. La acest obiect vorbește V. Nossă, care observă, că tema e bine lămurită, însă materialul și de altcum redus față de cel de anul trecut, nu se va putea percurge, deci catechismul să se omită cu totul, și în locul lui să se ia istoria biblică, până în anul al V-lea. De altcum tema se ia la cunoștință.

Urmează lucrarea „Studiarea materialului din religie pentru cl. IV^a” cetită prin I. Tereș. La discuția iau parte P. Bura, care laudă zelul autorului întru a aranja materialul, și ideile sulate în lucrarea sa, deci roagă conferința, ca să o ia la cunoștință. Se primește.

Tot asemenea, după ce s'a citit, la propunerea lui I. Tereș, se ia la cunoștință lucrările: „Studiarea materialului din religie pentru cl. V de P. Ferghete și a lui G. Păușan pentru cl. VI. După acestea la 1½ ore p. m. ședința se închide.

La 3 ore p. m. redeschizându-se ședința se pune la ordinea zilei predarea ist. morale „Mitriscor cel neascultător” pentru cl. I. prin V. Nossă. Terminându-se predarea, prelegătorul își face autocritica zicând, că a lăsat tema după treptele formale, ca metoda cea mai ducătoare la scop, și nu le va abandona, până când metodele mai superioare acestora nu vor esi la iveală. La discuția iau parte: I. Tereș, G. Păușan, I. Ungurașan, P. Bura, și catehetul G. Mureșan; cari fac unele observări cu privire la ținuta învățătorului, la punerea întrebărilor, presum și cu privire la provincialismele cari au să se omită, pe cât e posibil, din școala populară și să se folosească o limbă mai literară, ca astfel și copiii să se obișnuiescă a vorbi o limbă frumoasă și curată românească. De altcum prelegerea se declară de deplină succesă.

Urmează predarea lect. practice „Farișul și Vameșul” pentru cl. III prin G. Lazar. Prelegătorul după predare își face autocritica zicând, că a lăsat-o după treptele formale, împărțându-o în două unități metodice, însă luând în considerare timpul scurt a predat-o în o singură unitate. La discuția iau parte P. Ferghete, I. Tereș și V. Nossă, cari constată între altele, că prelegerea a fost bine dezvoltată, însă încăva predarea a fost prea monotona și prelegătorul a întrebât tot numai cam pe unii și aceiași băieți, ceea ce e greșită. Incolo tema se declară de succesă.

Se predă tema practică „Datorințele copiilor către părinți” cu elevii cl. V-a prin P. Ferghete. După predare prelegătorul își face autocritica zicând, că a ținut cont de treptele formale la dezvoltarea temei, cu toate că din principiu e în contra catehismului în școală, și ar dori, ca catehismul să nu se propună ca obiect separat, ci numai într-o cât ar obveni necesitatea, în legătură cu istoria biblică. La discuția iau parte G. Păușan, care cu o deosebită satisfacție scoate în relief modul de predare al prelegătorului. Tema se declară de foarte succesă.

Se citește laboratorul „Manualul de religie și de literatură didactică-religiosă” etc. prin I. George. La discuția ce se ține în jurul acestui obiect iau parte: inv. I. Tereș, P. Ferghete, P. Bura și V. Nossă, cari constată, că disertantul s'a abătut peste tot dela obiect, nu a dezvoltat nici pe departe ceea ce s'a cuprins în titlul temei, ci cu totul altceva. Se primește propunerea inv. V. Nossă în sensul, că tema fiind de actualitate și de o importanță foarte mare, să se dea spre elaborare din nou la doi membri, cari să fie îndatorati a veni cu ea gata la conferința trei luniară ce se va ține în curând. Tema se încredințează spre elaborare învățătorilor I. Ungurașan și G. Păușan.

Urmează la ordinea zilei „Darea de seamă despre mișcarea pedagogică literară în anul 1910—11”, cetită prin G. Păușan.

Se ia la cunoștință. Cu acestea ședința la 7 ore p. m. se închide.

În 25/28 Oct. a. c. la 7½ ore a. m. se deschide ședința a III-a și se pune la ordinea zilei disertațiunea „Despre educațiunea religioasă în școală și biserică cu ajutorul cântărilor bisericesti și religioase”, de Petru Bura, inv. în Jimborul mare. Deschizându-se discuția asupra ei, vorbesc inv. I. Tereș și dl. comisar consistorial, cari laudă diligența disertantului, ideile și stilul viu în care și-a îmbrăcat espunerile, iar conferința primește propunerea membrului G. Păușan, ca această disertațiune, fiind foarte succesă, să se publice în „Vatra școlară”.

Urmează „Darea de seamă despre starea învățământului din tractul Ungurașului de pe anul școl. 1910/11”, cetită prin referentul P. Bura. La discuția iau parte G. Păușan și I. Ungurașan, cari constată, că raportul e fidel întru toate, numai cer unele clarificări, că cum e a se scrie numele de familie al copiilor, după ce e bine cunoscută ordinațiunea ministerială, — după care este a se scrie numele de familie al copiilor cu ortografie ungară. — Aci dl. comisar dă unele deslușiri zicând, că noi nu avem să luăm în considerare ordinea ministeriale publicate în foi oficiale de-ale lor, ci în privința acesteia avem să ne conformăm întru toate ordinațiunilor ce vin dela Prea V. Consistor ca for suprem școlar; și așa și cu scrierea numelor de familie.

Urmează „Darea de seamă despre activitatea extrașcolară a fișărilor învățător”, cetită prin referentul I. Tereș. Deschizându-se discuția asupra ei, vorbește V. Nossă, care își exprimă indignarea față de faptul, că cei mai mulți inv. nu și-au înaintat raportul referentului I. Tereș și cere ca acei membri să se justifice înaintea conferinței; — ceea ce a făcut numai I. Ungurașan și G. Păușan, cel din urmă motivându-și netrimiteroa prin aceea, că în anul trecut școlară nu a funcționat în tractul Ungurașului, iar aldoilea nu și-a înaintat raportul din principiu, fiind el contra dării de seamă despre activitatea extrașcolară. Raportul se ia la cunoștință.

După acestea dl. comisar consistorial aduce la cunoștință că, conform regulamentului pentru bibliotecile pedagogice tractuale, conferința are să-și aleagă o bibliotecar, un casar și un controlor, precum și a se destina un local pentru bibliotecă. Conferința alege de bibliotecar pe I. Tereș, casar P. Bura și controlor pe V. Nossă, iar local pentru bibliotecă se angajează a da învățătorul I. Tereș, în casa sa proprie din parohia Baica.

Urmează propunerile. Petru Bura face următoarea propunere: „Fiecare învățător dela școlile noastre confesionale din tractul Ungurașului să insiste pe cât numai e posibil pe lângă neștiutorii de carte din comună, în care funcționează, a se înscrie la cursul de alfabetizare ce e îndatorat a ține în decursul acestui an școlar fiecare învățător, și despre rezultatul ajuns să facă raport amănunțit la conferința din anul viitor”. Conferința o primește.

Tot P. Bura face următoarea propunere: „Fiecare învățător simțind imperioasă necesitate a unei lecturi bune pentru școlari, să folosească ocaziunea și să se grăbească a intra în șirul întemeitorilor „Bibliotecii școlarelor bune”, trimițând dlui Dr. V. Stan, inițiatorul acestei întreprinderi, — în timpul cel mai scurt posibil — taxa de fondare 5 coroane.” Conferința o primește.

Se mai primesc propunerile cari urmează, și anume a inv. I. Tereș în sensul, ca conferința să roage pe P. Ven. Consistor, ca pe viitor toate circularele ce privesc școala și pe învățător să fie publicate în foaia „Vatra Școlară”, iar a inv. G. Păușan în înțeleșul, ca conferința să roage pe Prea Ven. Consistor să imună tuturor învățătorilor abonarea foii „Vatra Școlară”.

Membri în comisia pentru statorirea temelor conferinței viitoare se alege: P. Bura, I. Tereș și V. Nossă, iar în comisia pentru facerea raportului despre starea învățământului din tract se alege G. Păușan, și Petru Bura.

Conferința se hotărăște a se ține în anul viitor în Doi.

Cu acestea terminate fiind agendele conferinței, dl. comisar mulțumind membrilor conf. pentru zelul dovedit la desbateroa obiectelor puse spre deliberare, declară conferința inv. de închisă.

Isprăvind cu acest raport nu pot să trec cu vederea și să las ne amintită istețimea și priceperea înăscută țăranului român — până ieri elaltăieri înocutșat, ce mi-a fost dat să văd și de astădată în Căbeșului-român, comună curat românească. Un țăran cu numele Matei Chiorean și-a construit adecă un aeroplan în toată regula — numai motorul îi lipsește. La dorința dlui comisar și a învățătorilor numitul țăran și-a scos aeroplanul din șură

și l-a espus vederii tuturor. Dăsteritatea cu care sunt așezate toate părțile din mașinărie, fineța și eleganta cu care sunt făcute tot de mâna dibace a țăranului Matei Chiorean, ne au făcut să pus în uimire pe toți cei de față. Mi-am zis atunci: „Că pagabă că nu a avut norocul să fie dat la școală, azi poate ar sbura alături de Vlaicu!”

Dar nu numai atât, acest țăran face sculpturi în lemn de toată frumuseța și priceperea fără a fi învățat undeva. Și care câte talente deosebite nu se perd în șinul poporului român din cauza sărăciei? Fără îndoială multe. Unul e și acest țăran isteț, care în lipsa de sprijin material e silit a rămânea necunoscut. Un sprijin din partea societății românești ar fi bine venit.

După toate cele văzute în Căbeșului-român înocutșat și plini de speranțe frumoase în viitorul poporului român, ne-am întors la vetrele noastre.

P. Bura.

Inștiințare.

Pentru ridicarea unui monument la mormântul profesorului seminarial repausat Dr. Petru Șpan, din inițiativa proprie au intrat ca contribuiri la subscrisa direcțiunea în total suma de 53 cor. 94 fileri, ceea ce s'a evitat din oss în oss în foaia arhidiecezană „Tel. Român”, iar redacțiunea „Tel. Rom.” a transpus suma de 5 cor. primită dela parchul Ioan Rafiroiu din Cernatul-inf., care prin un „Apel” a fost luat inițiativa ca fostii elevi ai profesorului repausat să contribuie pentru a se pune basă la un fond cu numirea „Dr. Petru Șpan”, pentru întreținerea în seminar a celui mai sărac elev din secțiunea teologică sau pedagogică.

De oarece frații erezi ai repausatului profesor i-au ridicat deja la mormânt o cruce frumoasă, corpul profesoral prin conolușul nr. 68 din 18/31 Octomvrie a. c. a decis, că dacă donatorii vor consimți, acestea sume să se administreze la fondul „Muzului școlară”, care s'a inițiat la propunerea profesorului Dr. P. Șpan și conform conolușului corpului profesoral tot din 18/31 Oct. a. c. nr. 67 i s'a dat numirea de „Fondul Dr. Petru Șpan”.

Acest decis al corpului profesoral se aduce la cunoștința celor interesați pe această cale cu observarea, că până în 1/14 Decemvrie a. c. să notifică subscrisii direcțiunii, dacă consimt a decisa corpului profesoral, sau doresc a se destina spre alt scop sumele dăruite de ei.

Sibiu, 7/20 Noemvrie 1911.

Diracțiunea seminarului „Andreian”.

Concertul Lucia Cosma.

Sibiu, 18 Nov. 1911.

(e) Anatorii de muzică serioasă au avut prilejul Vineri seara, în 17 Noemvrie, de a se reuni în sala dela „Casa Societății”, pentru a asculta din nou cântecele doamnei *Lucia Cosma*, care în anul trecut ni-a dat două concerte, unul tot în sala aceasta încăpătoare, iar al doilea în localul mai strâmt, dar mai cochet dela „Unicum”.

Și iarăși a fost o sală plină până la cel din urmă loc...

În program, alcătuită cu de obicei cu un desăvârșit gust artistic, se cuprind două arii, mai multe cântece — unele din popor — și două piese la pian.

Cele două arii, una din „Lekmé” de Delibes, alta din „La Bohème” de Puccini, pe lângă toate greutatele lor, au fost executate precis și ușor.

Lădurile, cântecelele predilecte ale sopranei noastre, erau reprezentate prin bucăți din Hugo Wolf, R. Strauss (un cântec de leagăn, cu note mângâioase și dulci, mai ales dacă și acompaniarea la pian este plină de gingășie), apoi din Berta Bock (Mă zbur, ovină de Carmen Sylva), G. Dime, Ana Voileanu, F. Mayer (Der Hufschmied), Bemberg (Nymphes et Sylvains) ș. a.

Muzica populară a putut fi apreciată în două doine ardelenesti, armonizate de T. Brediceanu.

Talentul cu care dna Lucia Cosma a cântat piesele acestea, este astăzi prea cunoscut publicului sibiuan și nesibiuan, — noi l-am relevat în ziarul nostru de repetite ori. Ar fi de prisos să mai revenim. Calitățile vocii n'au scăzut; din contră, ni se pare că uneori vocea artistei noastre a câștigat în căldură și forță.

Un prețios concurs a dat concertului de Vineri dnoara Ana Voileanu, care dela primele acorduri s'a dovedit o stăpână suverană a pianului. Afară de acompaniamentul la bucușele cântate de doamna Lucia Cosma, dnoara Ana Voileanu a cântat

tat o celebră baladă (G-moll) de Chopin și preludiul Cis moll — o expresie a caracterului răsesc — de Rahmaninov. Execuțiile virtuoză, d-spre care nu se pot spune decât cuvinte măgulitoare.

Tinăra pianistă, doamna Voileanu, are să facă o carieră splendidă.

Amândouă artiste le-au fost întimpinate de public și le-au manifestat prin dese aplauze și belșug de flori.

Din protopresbiterate.

Convocare.

Prin această convocare conferința Breteașoară din tractul protopresbiterat al Abrudului, care se va ține în Zernești la 1 Decembrie 1911 cu următoarea ordine de zi:

1. La 8 ore p. m. serviciu divin în prezența cu șeful de serviciu Sfânt. Predică: temă liberă de parohul Ioan Mănoiu.
2. Deschiderea conferinței.
3. Constatarea celor prezenți și constituirea.
4. Comunicarea circularilor consistoriale.
5. Tema: „Cum a îndeplinit fiecare preot cele 12 puncte din „Sf. tarile Arhieresti”, cuprinse în pastorela dela 29 Iunie 1909 Nr. 7983 Prez., de parohul Virgil Pop.
6. Tema: „Preotul ca duhovnic”, de parohul Ilarie Plotogea sen.
7. Impărțirea comunelor bisericesti tractuale în grupuri religioase.
8. Măsurii pentru pregătirea ordinii de zi a conferinței viitoare.
9. Propuneri.
10. Închiderea conferinței.

Zernești, în 4 Noembrie 1911.

Ioan Hamsea
prot.

Convocare.

Prin această convocare preot me din tractul Abrud, la convocare, ce se va ține Joi în 17 Noembrie a. c. în școala din Abrud, cu următorul

Program:

1. La orele 9 a. m. serviciu divin cu chemarea Duhului Sfânt, celebrat de preoții Ioan David și Ioan Anca. Predica o va ține preotul Pompiliu Piso.
2. Deschiderea conferinței, constatarea celor prezenți și constituirea.
3. Discuție asupra serviciului divin și predicii.
4. Comunicarea circularilor consistoriale menite pentru conferință.
5. Tema dată de Vener. Consistor. „Cum a îndeplinit fiecare preot cele 12 puncte din Sfatul arhieresc trimis fiecărui preot cu pastorela din 29 Iunie 1909 nr. 7983 Prez. și ce rezultat practic a obținut?”

Raport în scris la această temă va trimite fiecare preot cel puțin cu 5 zile înainte de conferință.

6. Decisii în cauza înființării bibliotecii tractuale protopresbiterate.
  7. Impărțirea tractului în grupuri religioase.
  8. Designarea celor 2 preoți, cari împreună cu protopresbiterul vor stabili programul conferinței viitoare.
  9. Propuneri.
- Abrud, 26 Octombrie 1911.

Petru Popovici
protop.

Indurați-vă spre săracii noștri.

„Mila dată săracilor, te curăță de păcate, îți câștigă îndurare și viața vecinică.”

Mulțămirea sufletească a dăruitorilor și împărțitorilor darurilor și lacrimile săracilor miluți anii trecuți, ne îndeamnă să apelăm și de data aceasta la inimile generoase, să binevoiască a dăruii bani, vestiminte și alimente, ca să se împartă în ajutorul Nașterii Domnului între săracii noștri (învățați-meserieși-scolari, femei și bărbați scăpați).

Ne găsim în preajma zilelor, în cari săracii, ca și bogatul, caută să-și încălzească sufletul și corpul.

Cei pe cari Dumnezeu, povățitorul a toate, v'a binecuvântat din belșugul său, d.ți puțință și celor lipsiți, ca cel puțin în zilele de bucurie ale Nașterii Mântuitorului nostru să preamărească pe Creatorul și făpturile sale.

Impărțirea darurilor se va face cu venită solemnitate sub binevoitorul protectorat al stimabilelor doamne Minerva Dr. Brote, Ana Dr. Moga și Elisaveta Bugarsky.

*) Inscriptia icoanei Maicei Domnului, ce a-țărâ deasupra lădii cu crucii săracilor din localitatea Reuniunii sodalilor.

Darurile benevole să se trimită la adresa „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”.

Lacrămile vărsate de săracii noștri servească drept cea mai înaltă răsplătă pentru toți aceia, cari posibilă ne fac împlinirea acestei datorințe bine plăcute și lui Dumnezeu.

Sibiu, 17 Noembrie n. 1911.

Societatea „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”.

Vic. Torțășianu
prezident.

Stefan Duca
notar.

NOUTĂȚI.

Parastas. Astăzi, Luni, s'a oficiat un parastas solemn în catedrala din Sibiu, pentru odihna sufletului Impărătesei și Reginei Elisabeta, prin I. P. S. Sa, Arhieriscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, asistat de Preocupitoșii lor: Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, vicariu arhieriscopesc, și Protosincelul Dr. Eusebiu R. Roșca, director seminarial, de protopresbiterul Dr. Ioan Stroia, presbiterul Dr. A. Crăciunescu, profesor seminarial și de diaconii Demet. Câmpeanu și Dr. Vasile Stan. Au participat elevii dela toate școlile noastre, cu profesorii și învățătorii lor.

Sfințire de biserică. Sfințirea bisericii, a școlii, și a caselor parohiale gr. ort. nouedificate din comuna Gernesis, se va săvârși Duminecă, în 13 Nov. v. (26 Noemv. n.) a. c. prin Prea On. Domn Nicolae Ivan, asesor consist. După serviciul divin va urma banchet, iar seara producțiune teatrală-declamatorie, împreună cu dans, aranjată de tinerimea inteligentă din Mureș-Oșorhei și jur.

Succesul unei artiste. Doamna Cella Delavrancez, distinsa pianistă română, cunoscută și publicului sibian, a dat zilele trecute un concert în Viena, în sa a cea mai mare de acolo și a provocat cu arta ei neîntrecută un entuziasm de nedescris. Publicul român și străin a rămas fascinat de talentul și destoinicia acestei rare artiste, de care mândri suntem toți Românii!

Festivitate în Craiova. În cursul acestei luni se va inaugura la Craiova monumentul lui Ioan Maiorescu, opera sculptorului Iordănescu. Vor lua parte la această serbare și miniștrii C. C. Arion și Titu Maiorescu.

Dela Academia Română. Dl. Dimitrie A. Sturza a cettit în sedința de Vineri d. a. (17 Noembrie) a Academiei Române o comunicare despre: Anul 1858, Adunarea electivă din Iași.

Hymen. Poetul D. Anghel și-a serbat Joi căsătoria cu dna Natalia Negru în București.

Ferdinand Burg. Arhiducele Ferdinand Carol, fratele mai tânăr al moștenitorului nostru de tron, va purta începând cu ziua de Vineri, 17 Noembrie, numele Ferdinand Burg. Arhiducele, căsătorindu-se fără permisiune mai înaltă cu Berta Czaber, fiica unui profesor universitar, a renunțat la rangul și titlul de arhiduce, precum și la poziția sa ocupată în armată. Renunțarea a fost primită.

Cutremur de pământ. Vineri seara, în 17 Noembrie n., la orele 5 fără trei minute, s'a ușcat în Sibiu și în împrejurime două ușoare șgudiri de pământ, una după alta, însoțite de un șmot surd. Cutremurul a avut o direcțiune dela sudost spre nordvest. Șgudirile, fiind foarte slabe, n'au fost observate decât de unele persoane.

Dela casa arhieriscopescă. Dl. consistorial Victor Fincu răscumpărând feliicitările de ziua onomastică dăruiește fondului pentru ajutorarea copiilor săraci suma de 10 cor.

Caz de moarte. Mercuri în 19 Octombrie o. v. a răposat în Domnul parohul gr. ort. rom. Ioachim Comșa, din Zdrapți, în etate de 72 ani și 52 ani de preoție; iar Vineri în 31 Oct. a fost înmormântat în cimiterul gr. ort. din Zdrapți. Prohodul a fost făcut de șeful tractului Prea On. Domn Vasile Damian, însoțit de 11 preoți. Pe răposatul îl deplâng, ginerele său Gavril S. medrea, preot, și neocatele sale orfane de mamă: Cornelia, Eugenia și Octavia Simedrea. Ordinea se face în pace!

Monument. Un comitet a luat hotărârea să ridice în Vieslui un monument, care să glorifice vitejia ostașilor căzuți în războiul pentru neatârănarea României la 1877—78. Comitetul care va ține un concurs ou premii, dărește ca cel ce participă la concursul de machete să se inspire din poezia Peneș Curcanul de Alexandri. Autorul machetei premiate va fi încredințat cu executarea monumentului Peneș Curcanul.

Resultatele recensământului. Foaia oficială din Budapesta tipărește datele definitive privitoare la recensământul de orașe și comunele, care au avut mai mult de zece mii de locuitori în anul 1910. Capitala Budapesta are 880,371 suflete; Seghedinul 118,328; Pressburg, Timișoara, Aradul între 61,000—78,000; Clujul 60,508; Brașovul 41,055; Sibiuul 33,489; Mureș-Oșorhei 25,517; Balgradul 11,616; Sighișoara 11,587; Dej 11,452.

Milionar osândit. Banchierul Henry Clay din Newyork și-a omorât soția, pentru aceasta a fost osândit la moarte. Președintele Taft a respins cererea de grațiere a banchierului criminal, care va fi executat în 24 l. c.

Caz de moarte. Din Atena se scrie, că a reposedat de Constantin Cristomanos, fostul instructor de Limba grecoasă nouă al împărătesei și reginei noastre Elisabeta. După moartea suveranei, Cristomanos a publicat un volum de amintiri interesante din viața curții, și promisese că le va întregi cu un nou volum, care însă n'a apărut.

Locuitorii Italiei. Numărătura din urmă arată, că locuitorii Italiei sunt astăzi în număr de 35 milioane, cu un spor de peste două milioane (adecă 6.8 procente) dela ultimul recensământ.

Boala regelui Spaniei. Din Madrid se anunță, că starea sănătății regelui Alfonso al Spaniei înspre de aceeași boală, de care a murit și tatăl său.

Incoronarea din India. Părechea regală engleză a plecat pe isihul Medina în India depărtată. În 12 Decembrie adecă se va face încoronarea, împreună cu o pompă orientală, cum numai în India se poate vedea. Regele și Regina Angliei se vor întoarce acasă abea la primăvară.

Insulă nouă. În strâmtoarea de mare aflătoare între Trinidad și Venezuela, a ieșit la suprafață mării o insulă nouă. Știrile americane spun, că înainte de a se ivi insula, apa mării s'a răscolit grozav, apoi s'a dat în lături și din mijlocul ei au izbutit flacări și nori de fum. Iată că ce a dispărut fumul, s'a zărit insula cea nouă. Cu prilejul outemurelor de pământ s'au mai întâmplat asemenea cazuri.

Cadavrul viu. drama rămasă după moartea lui Tolstol, a fost jucată în teatrul Burgului din Viena. Deși piesa are o mare valoare literară, totuși n'a făcut efectul așteptat.

Pentru ziua numelui. Referențial consistorial dl. Victor Torțășianu, răscumpărând feliicitările din prilejul onomastic al sale a dăruit 5 cor. fondului pentru cumpărarea unei case proprii și a supraedificărilor pe sama Reuniunii române agricole din comitatul Sibiu, iar 5 coroane pentru procurarea chipului în ăleu al mult regreteșilor săi împreună muncitorii Petru Ciura și Dr. Petru Șpan.

Pentru imnul național. La adunarea generală din comitatul Făgărașului, ținută în 25 Maiu 1910, cum se știe, românii făgărașeni au cântat imnul „Deșteaptă-te Române”. Pentru feptul acesta au fost acuzați de agitație împotriva naționalității maghiare. Procesul s'a pertractat Joi în 16 Noembrie 1911 la tribunalul din Brașov. Deputatul Dr. Nicolae Șerban, acuzatul de căpetenie, a fost osândit la 2 luni închisoare de stat, pe deapără principala și o amendă de 200 cor. sau în locul acesteia alte zece zile închisoare. Avocatul Dr. Teodor Popescu, preoții A. Șerban, M. Brumboi, G. Vosu și I. Fuleasa sunt pedepsiți cu câte o lună închisoare de stat și alte 5 zile închisoare sau amendă de câte 100 cor. Protopopul Nic. Boroșea și preotul Dragomir Trandafir au fost achitați. Acuzații au avut de apăratii pe domnii I. Lăpșeru și Dr. Virgil Păgubă. Procurorul s'a mulțimit cu sentența, iar apăratorii au anunțat recurs de nulitate.

Bioscopul Apollo, din piața Hermann are tot la două zile program nou, variat și interesant. Reprezentații se dau la orele 6 și 8 seara, în zilele de lucru; iar în Dumineci și serbători la 3, 4^{1/2}, 6 și 8. În fiecare zi cântă la reprezentație muzica militară.

Viață socială.

Concert în Budapesta. Corul bisericii ortodoxe române din Budapesta arangează la 25 Noemvrie n. sub patronajul Ilustrității Sale Domnului Dr. Iosif Gall, membru în Camera Magnaților, un concert urmat de dans. Concertul se va da în localitățile Casinei Funcionărilor (Budapesta, VIII, Ezerhazy-u. 4.) Inceputul concertului fix la orele 8 seara.

Concert în Sighișoara. Cu ocaziunea sfințirii școlii gr. or. române din Sighișoara, se ține acolo o producțiune corală-teatrală, urmată de joc, Duminecă în 13/16 Noemvrie 1911, în sala cea mare a orașului, din piață. Inceputul precis la 8 ore seara. Venitul curat este destinat pentru școală. Oferte benevole se primesc cu mulțămită și se vor outa pe cale ziaristică.

Concert. Reuniunea română de muzică din Sibiu, cum am anunțat în numărul trecut, va da Vineri în 11/24 Noemvrie a. c. în sala dela Casa Societății (Gesellschaftshaus) un concert, sub conducerea directorului de muzică Alfred Nowak cu următorul program: 1. Dr. L. Domide „Inșiră-te, mărgharite”, baladă pentru solo de sopran, dna V. Triteanu, solo de bariton dl. A. Murășan, cor și companiere de orhestră. 2. L. v. Beethoven: „Ah perfido”, arie pentru sopran (dna V. Triteanu) cu companiere de orhestră. 3. N. Popovici: „Hora Dobrogeană” pentru cor și orhestră. 4. I. Haydn: Arie din oratorul „Creațiunea” pentru solo de bass (dl. O. Murășan) și companiere de orhestră. 5. M. Bruch: „Schön Ellen”, baladă pentru solo de mezzosopran, dna V. Triteanu, solo de bariton, dl. O. Murășan, cor și companiere de orhestră. Inceputul la orele 8 seara precis. Prețul locurilor: Locul I. 3 Cor. Locul II: 2 Cor. Loc de stat: 1 Cor. Prenotările se pot face Joi în 10/23 l. c. în casina română la orele 2—3 la casaarul reuniunii dl. T. R. Popescu; vânzarea biletelor neprenotate se va face în aceeași zi dela orele 5—6, Vineri dela 2—3, precum și seara la casă.

Teatru.

Astăzi, Luni, cu cooperarea artistului dela Viena Karl Streitmann, se da opereta „Der Graf von Luzenburg”, iar mâine, Marți, opereta „Dollarprinzessin”.

Cărți și reviste.

Cosinzeana, revistă literară ilustrată, din Oraștie nr. 3 din 15 Noembrie 1911, cuprinde poezii de V. Eftimiu, I. U. Soriciu, A. Cotruș și — E. Boroșea. Proză de: L. Rebreanu, Osvada, C. Ș. Făgătel și a. Ilustrări: Emilian, Cimitir din Genua, Preoți mohamedani, soldat bersaglier.

Vatra Școlară, revistă pedagogică, nr. 9 din Noembrie 1911, cuprinde: Dr. W. Rein și sistemul său pedagogic, de Dr. P. Pipos. Îndepțiri în instrucțiunea morală de V. Stan. Samarineanul milostiv, lecție practică de R. Prișcu. Reducerea treptatelor excursiilor școlare, de I. Sporea. Darea de samă, de Ungreanul. Informații. Bibliografie. — Abonamentul 8 coroane pe an. Redactor Dr. V. Stan, prof., Str. Măcelarilor 27.

„Lucafăru”, Nr. 22, 1911, a apărut cu următorul sumar bogat și variat: Al. Ciura: Noemvrie. P. Pădure: Doi plopi (poezie). D. Nanu: Visul unui amurg de iubire, piesă într'un act după H. Bataille. M. Săulescu: Unei trecătoare (poezie). Alice Călugăru: Altă seară (poezie). I. N. Părvulescu: În noapte (poezie). Il. Chendi: Haralamb C. Lecca: Poezii. A zecua sută: Stelian Petrescu: Odoarele dela Neamțu și Secu. Cronică: Desvelirea monumentului lui Eminescu în Galați (H. P. P.). Pictorul Antonino Zeiler. Piese ungurești pe scenele teatrelor din România. Cronică școlară. Dintr'un carnet de drum (B.). — Bibliografie. Ilustrări: Fr. Storek: Stația lui Eminescu în Galați. A. Zeiler: Ușa împărătească ou Banăvestires, Apostoli Petru și Paul (Chramul bisericii din Ludos), Măntuitorul, Maica Domnului, Ușa dela mieznoapte, Sf. Ștefan, Sf. Nicolae, Pictorul Antonino Zeiler.

Nr. 569/1911.

(431) 1-3

Concurs.

Devenind vacant postul de învățător la școala noastră confesională din **Ida mare** (Nagy Ida) în tractul Bistriței, prin aceasta se publică concurs cu termen de 20 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salar fundamental de 1000 cor. deplin asigurat; adausă cuincuenale după lege dela serviciul prestat la această școală; cortel corespunzător în natură; grădină și lemne de foc.

Reflecții la acest post își vor înainta cererile instruite cu documentele de lipsă până la termenul arătat subscrisului oficiu, putând a se prezenta și în parohie spre a cânta și face cunoștință poporului. Cel ales va fi îndatorat a instrui pe elevi și tinerimea adultă și în cântările bisericesti și ai conduce în Dumineci și sărbători în biserică.

Bistrița, (Bersztercze) 4/17 Noemvrie 1911.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al tractului Bistriței.

Gregoriu Pletosu
protopresb.

Nr. 619/1911.

(432) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională gr.-or. din **Șibot**, tractul Orăștiei, să deschide concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental de cor. 1000 dela biserică 775 cor. restul de 225 cor. e cerut dela stat. Cuincuenalele se socotesc după 5 ani de serviciu la această școală.

2. Cuartir în natură și 2 stângini de lemne.

3. Un 1/4 jug. grădină în natură sau relut în bani.

Învățătorul ales e obligat să instrueze elevii și să cânte cu ei cântările sf. liturghii în biserică în Dumineci și sărbători.

Doritorii de a ocupa acest post să înainteze oficiului protopresbiterial rugățile instruite cu documentele de lipsă conform regulamentului școlar și anume: Extras de botez, absolutor, diploma de învățător, ultimul testimoniu despre studiile pregătitoare, eventual și alte atestate de recomandare și să se prezinte în vre-o Dumineci sau sărbătoare în biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Orăștie, 1 Noemvrie 1911.

Vasile Domșa
protopresb.

Nr. 620/1911.

(435) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala noastră confesională din **Tohanul nou** protopresbiterial Branului se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Din fondul bisericii 100 cor. la mai mult comună bisericască nu se obligă; iar restul până la 1000 cor. se va cere dela stat.

Relut de cvartir și grădină 60 cor.

Adausale convincente se vor socoti numai dela ocuparea definitivă a acestui post.

Concurenții au a și înainta cererile concursuale înzestrate cu documentele recerute în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiterial având a se prezenta în una din Dumineci sau sărbători în biserică spre a face cunoștință poporului.

Zernești, 12 Oct. 1911.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. rom. al tractului Bran în conțelegere cu comitetul parohial concurent.

Ioan Hamsea
protopresb.

Sz. 38676/1911. I.

(433) 1-1

Hirdetmény.

A nagyszobeni m. kir. pü. igazgatóság ezennel közhírré teszi, hogy a m. kir. pénzügymin. f. é. november 4-én kelt 57991/1911 sz. rendelete értelmében Nagyszobeni r. t. váron, továbbá a nagyszobeni, nagydísznodi, ujegyházi és szelistyei járások összes községségeinek közönségét érintő fogyasztási adó és jövedéki bírság ügyek a nagyszobeni m. kir. fővármihatal kezeléséből az 1911 évi január hó 1-ével a nagyszobeni m. kir. adóhivatal kezelésébe adatkak át.

Felhívja ennél fogva az igazgatóság az érdekelt adózó közönséget, hogy az 1912 évi január hó 1 től kezdődőleg mindennemű fogyasztási (szesz, sör, cukor ásványolaj adó és jövedéki bírság kihágási ügyekben az ezen ügyek kezelésével megbízott nagyszobeni m. kir. adóhivatalhoz forduljon.

Nagyszobeni, 1911 november 15 én.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Nr. 11,768 Bis.

(425) 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de paroh în comunele bisericesti de clasa III a din **Cerisor și Găunoasa**, tractul Hunedoarei, se publică din oficiu al treilea concurs cu termen de 30 zile pe lângă emolumentele din coala B. despre ajutorul dela stat.

Suplicele concursuali instruite conform normelor regulamentari sunt a se așterne Consistorului, iar reflecții vor avea cu observarea restricțiilor regulamentari a se prezenta în vre-o Dumineci ori sărbătoare în comună spre a cânta și predica în sfta biserică.

Sibiu, din ședința Consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ținută la 25 Octomvrie 1911.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 12,079 Bis.

(426) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în comuna bisericască de clasa III a **Bucium-Muntari**, tractul Abrudului, se publică din oficiu al treilea concurs în termen de 30 zile, pe lângă emolumentele din coala B. privitoare la congrua, având a se așterne rugățile concursuali, instruite conform normelor în vigoare Consistorului, iar suplicanții, în vre-o Dumineci ori sărbătoare pe lângă restricțiile regulamentari, a se prezenta la biserică în numita comună, spre a și arăta desteritățile inerente tagmei preoțești.

Sibiu, din ședința Consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ținută la 25 Octomvrie 1911.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 475/1911.

(428) 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia **Cristești** (cl. III), conform ordinului P. Ven. Consistoriu arhid. de dto 18 Oct. a c. Nr. 12131 Bis. se scrie nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în acest jurnal.

Venitele cu întregirea prescrisă dela stat sunt conform datelor din coala B.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu, în termenul indicat, îndatorându-se concurenții a se prezenta pe lângă restricțiile regulamentare în o Dumineci sau sărbătoare la biserică spre a cânta și predica, resp. celebra.

Alba-Iulia, 24 Octomvrie 1911.

Of. protopresbiterial rom. gr.-ort. al tractului Alba-Iulia.

Ioan Teculescu
protopresb.

Nr. 684/1911.

(424) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoresți în comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Crișcior**, cu salar 1000 cor. din repartitie. locuința și grădină în natură și relut de lemne 100 cor.

2. **Ormindea**, cu salar 1000 cor. și anume 920 cor. din repartitie, 80 coroane venitului cantoral. Deosebit de aceasta când participă la înmormântări are 1 cor. de fiecare caz. Cuartir și grădină în natură. Alesul este obligat ca în Dumineci și sărbători la utrenie să țină o strană.

3. **Stânița**, cu salar 600 cor. suma până la 1000 cor. se va cere din nou dela stat, și cuartir în natură deocamdată 1 (o) odaie.

4. **Zdrapți**, cu salar 1000 cor. 800 cor. dela comuna bisericască, iar 200 cor. ajutor dela Veneratul Consistor, cuartir, grădină în natură și lemne de foc.

Cuincuenalele se vor socoti numai după serviciul neîntrerupt la aceste școale.

Cei aleși vor fi îndatorăți a provelea instrucțiunea în cursurile de toate zilele și în cele de repetiție, eventual în școala de repetiție agronomică, a instrui pe elevi în cântările bisericesti, al conduce în Dumineci și sărbătorile de peste an la biserică și a cânta cu ei răspunsuri liturgice. A provedea instrucțiunea din Religione în toate clasele.

Cei ce sunt în stare a instrui și conduce corul bisericesc sunt preferiți și li se pune în vedere prospect și oarecare renumerație.

Concurenții au să și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare la subsemnatul în termenul deschis și pentru a se face cunoscut poporului să se prezenteze în vre o Dumineci ori sărbătoare spre a cânta.

Bra d, 22 Octomvrie 1911.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. el Zaranului în conțelegere cu comitetele parohiale.

Vasile Damian
protopresb.

N. 626/1911.

(427) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa III. **Băcâia**, în protopresbiteratul Geoagiului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat a venitelor preoțești, cu observarea că 1/2 din ele compet văduvei preoțe Ana Cristea până la 15 Octomvrie v. 1912, conform Regulamentului parohial.

Cererile de concurs să se înainteze subsemnatului oficiu în termenul deschis, iar pențenții să se prezinte în comună — pe lângă observarea prescrișelor regulamentare — pentru a celebra, a cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Geoagiu, 28 Octomvrie v. 1911.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al tractului Geoagiu în conțelegere cu comitetul parohial din Băcâia.

Ioan Popovici
protopop.

Primăria comunei Săliște.

Nr. 724/1911.

(430) 2-3

Escrisiere de concurs.

Primăria comunei **Săliște**, comitatul Sibiu, în scopul executării lucrărilor de construire a unui stabiliment electric împreună cu baie de abur publică concurs cu termen de **20 Decemvrie st n. 1911**.

Se vor da următoarele lucrări:

1. Clădirea centralei electrice și a băii de abur.

2. Instruarea mașinală a centralei și rețelei electrice.

3. Aranjamentul intern al băii de abur.

Oferte se pot înainta atât asupra întregii lucrări, cât și numai a unor părți din lucrare.

Se provoacă deci interesații la astfel de lucrări a-și înainta ofertele timbrate corespunzător, la primăria comunei Săliște, până la 12 ore meridiene 20 Decemvrie 1911. Oferte întârziate nu se i-au în considerare. În oferte e inomis de lipsă a se indica numele aceluia, carele are calificația recerută pentru executarea astorfel de lucrări.

Oferenții necunoscuți în comună sunt datori a-și legitima îndreptățirea la concurs prin un certificat dela camera comercială.

Ofertele sosite la timp se vor deschide în aceeași zi la 4 ore p. m. în sala de ședințe a primăriei comunale în prezența reprezentanței comunale.

Datele referitoare la lucrări, planurile, condițiunile de licitare și punctațiunile de contract se pot vedea la primăria comunei dela publicarea concursului începând în decursul orelor de oficiu.

Ofertele sunt a se instrui conform dispozițiunilor regulamentului ministerial pentru liferări publice Nr. 83000/1907. B. M. și conform acestuia, se pot furnisa numai articoli de proveniență indigenă, întrucât se produc aici în țară.

Fiecare oferent e obligat a depune la cassa comunei un vadiu de 5% în bani gata sau hârtii de valoare, iar la ofert e a se alătura cuate despre depunere sau recepisa postală despre trimiterea cauțiunei.

Comuna își rezervă dreptul a alege dintre oferenți fără privire la sumele oferite.

Săliște, în 15 Noemvrie 1911.

Primăria comunei:

Vasile Dadarlat
primar.

Ioan Chirca
primnotar comunal.

Mult onoratului Public și preestimați Preoți!

Prin prezenta fac cunoscut, că **noutățile în Juvaericale, Oroloage, articoli de aur și argint**, — au sosit; și învit pe această cale la o vizitare a depozitului meu.

(434) 1-10

O privire a prețurilor mele din vitrine, va convinge pe oricine, că toate sunt foarte ieftin notate.

Cu toată stima:

Iuliu Erős

Depozit de fabrică în **Juvaericale**, — **Oroloage și mărfuri de aur și argint.**

Sibiu, Str. Cislădiei 3.

Deschis: Zilnic în zile de lucru dimineața dela 7 1/2 până seara la 7 1/2 oare.

Pictorul D. N. Cabadaieff

cu studii academice și în deosebi specializat în pictura bisericască după ce a pictat aici în Ardeal câteva biserici în mod artistic, s'a așezat în comuna Seliște, comitatul Sibiuului, unde primește comenzi, relații la pictură bisericască, adică: **Iconostase, steaguri, epitații, icoane singuratiche**, și întreaga biserică.

Doritorii au a se adresa la:

D. N. Cabadaieff

strada Valea

(383) 11-

Szelistye—Szebenmegye.

care ține mult la îngrijirea sănătoasă a corpului (pieții), în special pentru a înlătura lințite și a ajunge la o piele fragedă și teint alb, — se spală numai cu

O Damă

Săpun din lapte de crin
marca Cal pe băț
de Bergmann și Comp.
Tetschen s/E.

Bucata costă 80 bani, se află de vânzare în toate farmaciile, drogeriile și parfumiile. (32) 40-40

SALVATOR

Călcăie de gomă.

Marca lumii.

Neîntrecute în durabilitate!

(275) 16-52

Se află pretutindenea.

Subsemnatul am onoare a atrage binevoitoarea atențiune a publicului românesc asupra depozitului meu de

piane și pianine

asortat cu instrumente din cele mai bune fabrici (**Bösendorfer, Ehrbar, Petrof, Stingl** etc) cu prețuri de 600—2000 cor. **Armonii de școală** dela 200 cor. în sus.

Cu distincă stimă: **T. Popovici**,
profesor de muzică.

Sibiu, strada Cislădiei Nrul 7.
(Vis à-vis de hotelul Impăratul roman.)

(411) 4-